

COM PLANIFICAR

EL TILC EN EL MODEL DE SEQÜÈNCIA DIDÀCTICA DE LES SITUACIONS D'APRENTATGE

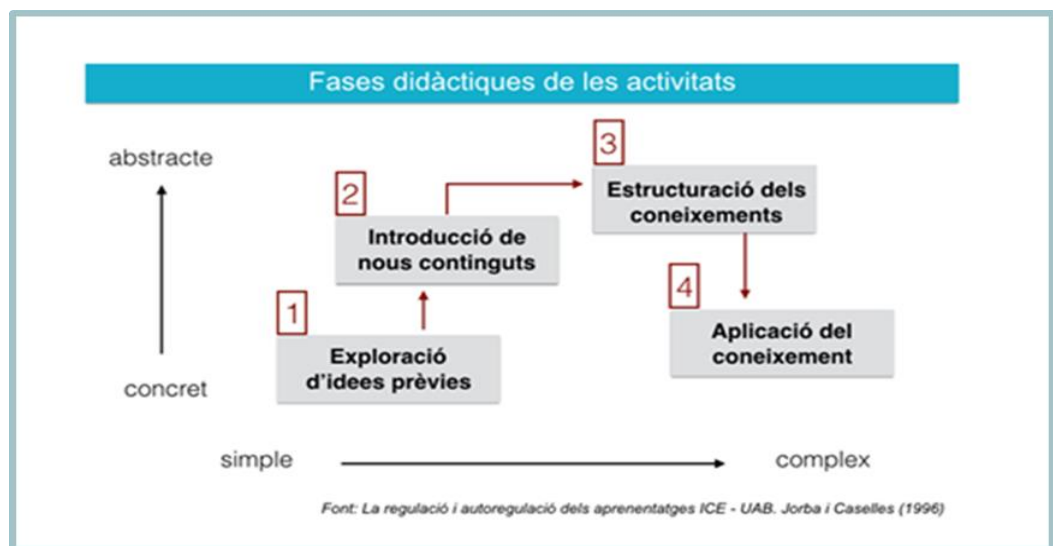
SABER-NE MÉS

El nou currículum presenta com a enfocament metodològic l'articulació dels aprenentatges a partir de **situacions d'aprenentatge (SA)**, que apropin els sabers i les competències a contextos reals de manera significativa.

Una **SA** és un conjunt d'experiències d'aprenentatge que, independentment de la forma en què es presenten, parteixen d'un context i plantegen un repte a la persona que aprèn, i estan orientades a l'assoliment de les competències mitjançant uns sabers. La finalitat no és la mera adquisició de sabers, sinó aprendre a utilitzar-los per solucionar necessitats encarnades en la realitat.

Per planificar la seqüència didàctica dins de les SA, cal tenir en compte les fases de la intervenció docent:

Tot i que moltes activitats no es poden identificar de manera pura amb cadascuna de les fases, el docent ha de prendre consciència de quina funció han de tenir dins la seqüència didàctica.

Per bé que cal fer-ho en totes les fases, al final de la seqüència didàctica és imprescindible provocar la reflexió metacognitiva (com ho he fet?, per

què ho he fet així?, ho podria haver fet d'una altra manera?, què he après?...).

Des de la mirada del TILC, hi ha aspectes molt importants que cal tenir en compte en el moment de planificar aquestes fases de la seqüència didàctica.

Com podem integrar el TILC en cadascuna d'aquestes fases?

1. Exploració d'idees prèvies: activitats d'iniciació

S'utilitzen per presentar la situació i especialment per fer que els alumnes recuperin els seus coneixements sobre el tema, de tal manera que es preparin les relacions que faran que els nous continguts siguin significatius (vinculació de nous coneixements a un context conegut previ). També ens ha de permetre generar motivació i interès i aconseguir que l'alumnat entengui l'encàrrec.

Per tenir present la llengua en aquesta fase, és important:

- Garantir la comprensió i l'apropiació del context i del repte que es presenten i l'encàrrec que se'n desprèn, tant si es fa oralment com per escrit.
- Consensuar i compartir els objectius d'aprenentatge i els criteris d'avaluació, també els que són de caire comunicatiu.
- Concretar el repte en un format comunicatiu: elaborar un informe, preparar un debat...
- Gestionar la [conversa exploratòria](#).
- Fer emergir coneixements previs, no sols dels sabers, sinó dels aspectes de llengua: coneixement del gènere, vocabulari clau, estructura textual...
- Detectar les dificultats de caire lingüístic dels alumnes per preveure i ajustar ajudes i suports.
- Anticipar el [vocabulari acadèmic](#) més important en relació al context i al model científic que s'abordarà.

2. Introducció de nous continguts: activitats de desenvolupament

Aquestes activitats han de posar en contacte l'alumnat amb nous coneixements, a partir dels coneixements previs que s'han detectat. Per

tal que aquest nou coneixement sigui transferible i permeti obtenir-ne un model general, és important plantejar-les en diferents contextos.

En aquesta fase, és molt important, pel que fa a la llengua:

- Formular preguntes productives, per orientar l'alumnat a activar [funcions cognitivolingüístiques](#), destreses cognitives i nivells de comprensió d'alt nivell.
- Garantir un input comprensible, adaptant els textos orals i escrits al nivell de comprensió de l'alumnat i proporcionant bastides de suport. I fer-ho sense renunciar a la quantitat i qualitat dels sabers que s'aprenen.
- Introduir [estratègies de lectura](#) acadèmica, de manera explícita i també implícita per mitjà del modelatge, per donar autonomia lectora a l'alumnat.
- Presentar els [gèneres acadèmics](#) més freqüents en la matèria.
- Acompanyar la [cerca, selecció i tractament de la informació](#), especialment pel que fa al contrast de fonts.
- Generar espais de [conversa acadèmica](#) entre alumnes i entre alumne i docent.

3. Estructuració dels coneixements: activitats d'estructuració

Són activitats encaminades a establir relacions entre els diferents sabers introduïts i entre els coneixements previs i la nova informació, de tal manera que esdevinguin coneixement nou i més evolucionat.

Aquest conjunt d'activitats han de permetre elaborar textos escrits i generar espais de conversa acadèmica, a partir de les activitats de desenvolupament.

Per fomentar que els alumnes produeixin textos de qualitat en un bon registre acadèmic, és important:

- Fer conèixer l'estructura dels gèneres discursius escrits a partir de l'[anàlisi de models](#), perquè l'alumnat els pugui identificar i produir: memòria de projecte, reglament d'un esport...
- Evitar que l'alumne escrigui a raig, incorporant el [procés d'escriptura](#) en totes les matèries.
- Explicitar, en els criteris d'avaluació, les [propietats textuais](#) que cal tenir en compte.

Per aconseguir que es generi conversa acadèmica de qualitat,¹ és bo:

- Preveure i planificar moments de conversa durant la fase d'estructuració.
- Incorporar dinàmiques de gestió de grup per garantir que tothom hi participa.
- Distribuir rols basats en habilitats en la conversa: instigar, sondejar, sintetitzar, vetllar per la qualitat de la llengua...²

4. Aplicació del coneixement: activitats d'aplicació o transferència

És el moment d'aplicar la transferència del coneixement a altres contextos i situacions. Són activitats de caire competencial, que requereixen que l'alumne, a partir d'allò que ha après, investigui, faci supòsits, apliqui el seu criteri i prengui decisions. Aquestes activitats haurien de tenir múltiples solucions vàlides. Els alumnes han de poder reflexionar sobre el que han après i quina relació s'estableix amb el problema o repte plantejat.

Per tant, és indispensable generar un producte comunicatiu (output), que doni resposta al repte i permeti mostrar el resultat final del procés endegat amb la situació d'aprenentatge i els aprenentatges assolits.

Ja hem esmentat abans que, per estimular l'assoliment de la competència clau en comunicació lingüística, el producte final hauria de tenir format de producte comunicatiu i, si és possible, integrar totes les habilitats comunicatives.

És important, en aquest punt, recuperar les característiques dels [gèneres](#), tant comuns (reportatge, manifest, post, exposició oral...) com propis (demostració matemàtica, informe de laboratori, crítica d'art...) de cada matèria, per tal que les tinguin presents a l'hora d'elaborar el producte final, que gairebé sempre haurà de tenir un registre acadèmic.

¹ Els contextos de construcció de coneixement involucren docents i alumnes en converses que requereixen d'una gestió acurada, per tal que esdevinguin converses exploratòries i productives. És per això que parlem de conversa acadèmica.

² Vegeu la proposta a la pàgina web Voice 21, citada a la bibliografia.

BIBLIOGRAFIA CONSULTADA

Us convidem a llegir aquests títols de referència per ampliar la informació:

- DEPARTAMENT D'EDUCACIÓ. [El nou currículum. Situacions d'aprenentatge d'educació bàsica](#). [consulta: 18/05/2023].
- VOICE21. [What is oracy?](#) [consulta: 18/05/2023].
- ZWIERS, J.; CRAWFORD, M. (2011). *Academic Conversations: Classroom Talk that Fosters Critical Thinking and Content Understandings*. Portland, Me.: Stenhouse Publishers.